

กลุ่มอารักขาพืช

W ๙ /๒๕๕๖ สำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร

มอดเจาะลำต้นทุเรียน *Xyleborus fornicates* (Eichhoff)

ชีวและนิเวศวิทยา

ตัวเต็มวัยมอดเจาะลำต้นทุเรียนมีสีดำปนน้ำตาลเป็นมัน รูปร่างทรงกระบอก หัวและท้ายตัด ขนาดลำตัวยาว ๒-๔ มิลลิเมตร เมื่อส่องด้วยแว่นขยายจะเห็นขนสั้นๆ บนด้านหลังของส่วนอกและปีก ตัวเต็มวัยจะเจาะรูเข้าไปในกิ่งหรือลำต้น หลังจากผสมพันธุ์ตัวเมียจะวางไข่รูปร่างยาวรีเป็นกลุ่มๆ ละ ๔-๕ ฟอง เรียงกันเป็นแถว ในรูที่มอดอาศัย หลังจากไข่ฟักตัวหนอนจะกัดกินซอกไซลิกเข้าไปในกิ่งและลำต้น และจะเข้าตักแต่ภายในรูที่มอดอาศัยนั่นเอง มักจะพบว่า มีเพศเมียมากกว่าเพศผู้ถึง ๑๐ เท่า เมื่อผสมพันธุ์แล้วตัวเมียจะบินไปยังต้นอื่น แต่ตัวผู้จะยังคงอาศัยอยู่ต้นเดิม วงจรชีวิตประมาณ ๓๐-๓๕ วัน และเพศเมียตัวหนึ่งสามารถขยายพันธุ์ได้ ๓๐-๕๐ ตัว (สาทร และคณะ ๒๕๓๕)

พืชอาศัย ไทยพบระบาดตลอดปีในบริเวณที่ปลูกทุเรียน แล้วยังพบในพืชอื่นคือ ชา พืชตระกูลส้ม และโกโก้

ลักษณะการทำลาย

พบมอดทำลายเฉพาะต้นที่ถูกโรครากเน่าโคนเน่าทำลายและเจาะเข้าไปบริเวณที่มีแผลเน่า ซึ่งบางครั้งจะไม่พบรอยเน่าบนผิวไม้ แต่เมื่อใช้มีดเฉือนเนื้อไม้บริเวณนั้น มักจะพบแผลเน่าอยู่ภายในอย่างไรก็ตามยังมีคำบอกเล่าว่าพบมอดทำลายไม้สดเหมือนกัน ส่วนมากมอดเจาะลำต้นจะทำลายบริเวณโคนต้นและกิ่งที่อยู่สูงจากพื้นดิน ต้นทุเรียนที่ถูกแมลงชนิดนี้ทำลายสังเกตได้ง่ายคือ มีรอยรูพรุนขนาดเล็กกว้างประมาณ ๑-๒ มิลลิเมตร ตามโคนต้นและกิ่ง บางครั้งรูที่เพิ่งถูกเจาะจะมีขุยละเอียดสีขาวหรือสีน้ำตาลอยู่บริเวณปากรู ซึ่งก็คือมูลของมอด

นั่นเอง โดยทั่วไปพบรูลที่มอดเจาะลึกประมาณ ๒-๔ ซม.และมีลักษณะเฉียงไปเฉียงมา แต่ในต้นทุเรียนที่เป็นโรครากเน่าโคนเน่าอย่างรุนแรงหรือแผลเน่าลึกเข้าไปในเนื้อไม้ จะพบรูลที่มอดเจาะลึกเข้าไปถึงแกนกลางของต้น การทำลายของมอดเจาะลำต้นทุเรียนนี้ ถ้าหากเป็นทุเรียนต้นเล็กก็จะทำให้ต้นตายได้ สำหรับทุเรียนต้นใหญ่ มีรายงานว่าไม่เป็นอันตรายมากนัก แต่รอยเจาะของตัวมอดจะเป็นทางให้เชื้อโรครากเน่าโคนเน่าเข้าทำลาย และทำให้ทุเรียนต้นใหญ่ตายได้ (ชาญชัยและคณะ,๒๕๒๓) ซึ่งตรงกับรายงานของต่างประเทศ(Hill,๑๙๗๕)

การป้องกันกำจัด

๑. หมั่นตรวจสอบสวนทุเรียน ถ้าพบกิ่งแห้งของทุเรียนที่ถูกมอดทำลาย ควรตัดและเผาทิ้งเสีย อย่าปล่อยให้แมลงแพร่ขยายการทำลายออกไป
๒. ใช้น้ำส้มควันไม้ผสมน้ำมันดีเซลหรือน้ำสะเดากลั่นผสมน้ำมันสนหรือน้ำมันทินเนอร์ โดยใช้กระบอกฉีดยา (สลิ้ง) ฉีดสอดปลายเข็มเข้ารูมอด
๒. ในส่วนที่ไม่สามารถตัดทิ้งได้เช่น เจาะเข้าในลำต้น อาจจะต้องใช้สารกำจัดแมลงสารคลอร์ไพริฟอส อัตรา **และวิธีการใช้ : ๓๐-๔๐ ซีซี. ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร**

กลุ่มอารักขาพืช

W ๑๐ /๒๕๕๖ สำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร

ด้วงงวง (Asiatic palm weevil)

ด้วงงวงทำลายดอกสะละ

ด้วงงวงที่เป็นศัตรูของพืชตระกูลปาล์มมี ๓ ชนิด คือ

ด้วงงวงมะพร้าวชนิดเล็ก (*Rhynchophorus ferrugineus* Oliver)

ด้วงงวงมะพร้าวชนิดใหญ่ (*Rhynchophorus vulneratus* Panzer)

และ ด้วงงวงจิ้ง ที่ชื่อ *Diocalandra frumenti* Frabricius

ลักษณะและการทำลาย พบด้วงด้วงงวงจิ้ง และด้วงงวงมะพร้าวชนิดเล็ก โดยด้วงงวงมะพร้าวชนิดเล็กตัวด้วงเจาะเข้าทำลายกาบทำให้ผลร่วงหมดทั้งช่อ หรือเจาะกาบทำให้ทางใบแห้ง หรือเข้าทำลายทางบาดแผล หลังจากตัดแต่งหน่อแล้ว ตัวแก่วางไข่ภายในกาบและเกิดเป็นตัวหนอนกัดกินทำลายครบวงจร ส่วนด้วงงวงจิ้ง คล้ายมอดข้าวสาร กัดกินเกสรของสะละทั้งตัวผู้และตัวเมียทำให้ไม่ติดผล และเป็นพาหะสำคัญนำโรคต่าง ๆ ด้วย ตัวแก่วางไข่บนช่อดอก เมื่อหนอนฟักจากไข่จะเจาะซอนไซไปตามส่วนต่าง ๆ ของดอกทำให้เกิดแผลเน่า

การป้องกันกำจัด

๑. ใช้เมธาไรเซียมหมักกับกากน้ำตาลโดยใช้อัตราส่วนดังนี้ น้ำ ๒๐ ลิตร/กากน้ำตาล ๒ ลิตร/เมธาไรเซียม ๒ ซ้อนแกง หมักทิ้งไว้ ๘ ชั่วโมง หลังจากหมักเสร็จ ก็นำไปผสมน้ำอีก ๑๐๐ ลิตร แล้วนำไปฉีดพ่นให้ชุ่มโชกทั่วทั้งต้นและช่อดอกของสละ

๒. ใช้สารฆ่าแมลงประเภท คลอร์ไพริฟอส เช่น ลอร์สแบน ๔๐% E.C. อัตรา ๒๐ ซีซี/น้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่น ๒ ครั้ง ห่างกัน ๑๔ วันและหยุดการใช้สารเคมีก่อนการเก็บเกี่ยว ๑๕ วัน ฟันคาร์บาริล หรือเมโทมิลในช่วงพัฒนาของดอก

กลุ่มอารักขาพืช

หนอนกินใบอ่อนมังคุด

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Stictoptera cucullioides*

การทำลาย เกษตรกรสวนมังคุดที่อยู่ในระยะแตกใบอ่อน ระวังการระบาดของหนอนกินใบอ่อนมังคุด ซึ่งเป็นหนอนชนิดหนึ่ง ขนาดของตัวหนอนยาวประมาณ ๒ - ๒.๕ เซนติเมตร สีของตัวหนอนเหมือนกับสีของใบอ่อนมังคุด (เขียวแกมเหลือง) ถ้าหากไม่สังเกตดี ๆ จะมองไม่เห็น ตัวหนอนจะกัดกินแต่ใบอ่อนและ ชั่วช่อดอก ลักษณะการทำลายทำให้ใบเว้า ๆ แหว่ง ๆ เหลือแต่ก้านใบทำให้มังคุดขาด ความสมบูรณ์

ช่วงเวลาการระบาด

หนอนกินใบอ่อนมังคุดจะระบาดในระยะที่มังคุดแตกใบอ่อน

การป้องกันกำจัด

๑. หมั่นตรวจดูตามใบมังคุด หากพบการทำลายให้หาเศษหญ้าแห้ง กองรอบโคนต้นมังคุด พอตอนสาย ๆ ให้รื้อกองหญ้าทำลายหนอน เนื่องจากหนอนจะทิ้งตัวมาหลบซ่อนอยู่ในกองหญ้า
๒. ใช้แบคทีเรียบีที(BT) *Bacillus thuringiensis* กำจัดแมลงในระยะตัวหนอน
๓. ใช้สารสกัดจากสะเดาฉีดพ่นป้องกันในระยะมังคุดแตกใบอ่อน
๓. เมื่อมีการระบาดมากให้พ่นสารเคมีที่ยอดอ่อน เช่น คาร์บาริล ๘๕% WP ในอัตรา ๕๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ทุก ๆ ๕-๗ วัน

กลุ่มอารักขาพืช

W ๑๒ /๒๕๕๖ สำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร

หนอนด้วงหนวดยาวเจาะลำต้นในทุเรียน

ชาวสวนทุเรียนพบต้นทุเรียนที่มีอาการทรุดโทรม ใบร่วง กิ่งแห้ง และยืนต้นตายเป็นจำนวนมากขอให้ทำการสำรวจและหาสาเหตุที่ทำให้ต้นทุเรียนยืนต้นตาย หากพบว่าเป็นการทำลายของด้วงหนวดยาว จะสังเกตเห็น ลักษณะการทำลาย

ตัวเมียวางไข่ในเวลากลางคืนโดยบินมาเกาะต้นทุเรียนและไต่หาตำแหน่งที่เหมาะสมตามลำต้นและกิ่งขนาดใหญ่ ในสวนที่มีการระบาดรุนแรงพบหนอนด้วงหนวดยาววัยต่างๆ ในต้นทุเรียน เฉลี่ย ๔๐-๕๐ ตัวต่อต้น ตัวหนอนจะกัดกินซอกไซ้ไปตามเปลือกไม้ด้านใน หรืออาจกัดควั่นเปลือกกรอบต้น ขณะหนอนยังเล็กอยู่สังเกตเห็นไม่เห็นร่องรอยการทำลาย แต่เมื่อหนอนโตขึ้นจะพบขุยไม้ละเอียดซึ่งเป็นมูลของหนอนบริเวณรอยทำลาย เกษตรกรจะสังเกตเห็นก็ต่อเมื่อหนอนโตและอาจเจาะเข้าเนื้อไม้ หรือกินควั่นรอบต้นทุเรียนแล้ว ซึ่งจะมีผลทำให้ท่อน้ำท่ออาหารถูกตัดทำลายเป็นเหตุให้ทุเรียนเริ่มทรุดโทรม ใบร่วง และยืนต้นตายได้ เนื่องจากตัวเต็มวัยมีอายุชัวยาว ทำให้ช่วงระยะเวลาการวางไข่นาน ในต้นหนึ่งๆ จึงพบไข่และหนอนระยะต่างๆ กันเป็นจำนวนมาก ชีวและนิเวศวิทยา

ตัวเต็มวัยของด้วงหนวดยาวจะกัดเปลือกไม้เป็นแผลเล็กๆ แล้ววางไข่ลักษณะคล้ายเมล็ดข้าวสารแบนๆ สีขาว ครีมน้ำใสในรอยแผล ตัวหนอนที่ฟักจากไข่ จะกัดกินส่วนของเปลือกไม้ด้านใน โดยกัดกินเป็นรอยรอบต้น หรือเจาะเข้าไปกัดกินเนื้อไม้ เมื่อหนอนโตขึ้นจะพบขุยไม้ละเอียดคล้ายมูลของหนอนบริเวณรอยทำลาย เมื่อใช้มีดแกะเปลือกไม้จะพบตัวหนอนอยู่ภายใน ถ้าหากการ ระบาดรุนแรง จะพบตัวหนอนขนาดต่าง ๆ กัน เป็นจำนวนมาก และทำลายตั้งแต่โคนต้นจนถึงยอดรวมทั้งกิ่งที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งลักษณะของหนอน จะมีสีขาวครีม ลำตัวเป็นปล้องมองเห็นชัดเจน ส่วนหัวมีสีดำและมีเขี้ยวขนาดใหญ่

ตัวหนอนเมื่อโตเต็มที่ยาวประมาณ ๘ เซนติเมตร จะเข้าดักแด้ภายในต้นทุเรียน ตัวเต็มวัยจะมีสีน้ำตาล ลำตัวยาวประมาณ ๔ – ๕ เซนติเมตร ปีกจะมีจุดสีเหลืองหรือสีส้ม อยู่ประปราย ตัวผู้หนวดจะยาวกว่าตัวเมีย ส่วนตัวเมียหนวดจะสั้นกว่าตัว

การป้องกันกำจัด

- ๑.เกษตรกรควรตัดแต่งกิ่ง โดยเฉพาะกิ่งแห้งแล้วควรนำไปเผาทำลาย และควรดูแลรักษาต้นทุเรียน ให้สมบูรณ์ แข็งแรงตลอดเวลา รวมทั้งหมั่นออกตรวจสอบเป็นประจำเพื่อตัดวงจรการระบาด
๒. ลดจำนวนหนอนโดยกำจัดตัวเต็มวัยด้วงหนวดยาว โดยใช้ไฟส่องในช่วงเวลา ๑๙.๐๐-๒๔.๐๐ น. หรือใช้ตาข่ายตาถี่พันหลวมๆ รอบต้นเพื่อดักจับตัวเต็มวัยทำลายทิ้ง
๓. แหล่งที่มีการระบาดรุนแรงให้พ่นด้วยสารฆ่าแมลงชนิดดูดซึม เช่น ใช้เซ็มฉีดยาคูดสารเคมีคลอร์ไพริฟอส ๔๐ % อัตรา ๖๐ ซีซี ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นทุก ๆ ๑๐ วัน อิมิดาโคลพริด ๑๐ % เอสแอล อัตรา ๓๐ มิลลิกรัม หรือ อเซทามิพริด ๒๐% เอสพี อัตรา ๓๐ กรัม หรือ ไธอะมีโทแซม ๒๕% ดับบลิวจี อัตรา ๔๐ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร โดยใช้อัตราน้ำ ๕ ลิตร/ต้น พ่นให้โชกเฉพาะบริเวณลำต้นและกิ่งขนาดใหญ่ ๒ ครั้งห่างกัน ๑๔ วัน ในแหล่งที่มีการระบาดรุนแรง อาจต้องพ่นสารทุกๆ ๓ เดือน
๔. กำจัดแหล่งขยายพันธุ์ โดยตัดต้นทุเรียนที่ถูกทำลายรุนแรงจนไม่สามารถให้ผลผลิตและเผาทิ้ง เพื่อไม่ให้แหล่งสะสมการระบาดทำความเสียหายต่อทุเรียนต้นอื่นต่อไป

กลุ่มอารักขาพืช

W ๑๓ /๒๕๕๖ สำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร

โรคใบด่างจุดวงแหวน

สาเหตุของโรค เกิดจากเชื้อไวรัส Papaya ringspot virus (PRV)

ลักษณะอาการของโรค เชื้อเข้าทำลายได้ทุกระยะการเจริญเติบโตของมะละกอ

ระยะต้นกล้า เชื้อเข้าทำลายจะทำให้ต้นแคระแกร็น ใบด่างเหลือง บิดเบี้ยวเสียรูป ใบจะหงิกงอ เรียวเล็ก เหมือนหางหนู ถ้าเป็นรุนแรงใบ จะเหลือแค่เส้นใบดูเหมือนเส้นด้าย และต้นกล้าอาจตายได้หรือไม่เจริญเติบโต ในต้นที่โตแล้ว ใบมีอาการต่าง บิดเบี้ยว หงิกงอ ยอดและใบมีสีเหลืองกว่าต้นที่ไม่เป็นโรค และจะสังเกตเห็น ลักษณะจุดหรือทางยาวสีเขียวเข้ม ดูข้ามตามก้านใบ ลำต้น การติดผลจะไม่ดีหรือไม่ติดเลย ผล มะละกอ อาจบิดเบี้ยว มีจุดลักษณะเป็นวงแหวน ทั่วทั้งผล เนื้อบริเวณที่เป็นจุดวงแหวนมักจะเป็นไตแข็ง มีรสขม ถ้าเป็น รุนแรงผลเหล่านี้จะมีลักษณะคล้ายสะเก็ด หรือหูดนูนขึ้นมา บนผิวของผลจะขรุขระ ต้นที่เป็น โรคในระยะออกดอก จะทำให้ติดผลไม่ดี และผลที่ได้จะมีจุดวงแหวนเห็นได้ชัด นอกจากนี้ดอกในรุ่นต่อ ๆ ไปก็ จะร่วง ไม่ติดผล

การแพร่ระบาดของโรค

โรคนี้สามารถแพร่ระบาดไปได้โดยมีเพลี้ยอ่อนหลายชนิดเป็นพาหะ เช่น เพลี้ยอ่อนถั่ว เพลี้ยอ่อนยาสูบ และ โดยเฉพาะเพลี้ยอ่อนฝ้ายที่พาหะสำคัญที่แพร่ระบาดของโรคนี้ โดยเพลี้ยอ่อนจะดูดน้ำเลี้ยงจากต้นเป็นโรค เชื้อไวรัสจะติดอยู่กับส่วนปากแมลง และเมื่อบินหรือย้ายไปดูดน้ำเลี้ยงจากต้นมะละกอที่ไม่เป็นโรค ก็จะสามารถถ่ายเชื้อไวรัส การถ่ายทอดโรคนี้ใช้เวลาสั้นมาก โดยดูดจากต้นเป็นโรคประมาณ ๑๐-๓๐ วินาที ก็สามารถถ่ายโรค ไปยังต้นอื่นได้ ภายหลังกะละกอได้รับเชื้อไวรัสแล้วประมาณ ๑๕-๓๐ วินาที ก็จะแสดงอาการของโรคให้เห็น **พืชอาศัย** ของเชื้อไวรัส เช่น แตงป่า ฟักแฟง บวบ แตงต่าง ๆ หรือ ตำลึง

การป้องกันและกำจัด

เป็นการยากมากที่จะหาวิธีป้องกันหรือกำจัดโรคนี้อย่างตรง

๑. ทำลายต้นที่ติดเชื้อโรคนี้อันที่แสดงอาการอย่างแน่ชัดก่อน โดยการเผาหรือฝังในดินให้ลึก
๒. ปลูग्มะละกอพันธุ์ที่ทนทานต่อโรคนี้อัน เช่น ปากช่อง ๑, แยกดำ, ท่าพระ
๓. บริเวณปลูग्มะละกอควรกำจัดวัชพืชให้หมด เพื่อป้องกันไม่ให้เป็นที่อยู่อาศัยของพวกเพลี้ยอ่อน และควรปลูग्ห่างจากพืชตระกูลแตง
๔. การปลูग्พืชอาหารเพลี้ยอ่อน เช่น ข้าวโพด ถั่ว ถั่วฝักยาว รอบปลูग्มะละกอ โดยเฉพาะด้านเหนือลม เพื่อเป็นกับดักให้เพลี้ยอ่อนเข้าติดกิน และสูญเสียการถ่ายเชื้อไวรัสเข้าสู่มะละกอ
๕. การทำมะละกอจีเอ็มโอ ซึ่ง เป็นวิธีสุดท้าย และเป็นที่ยอมรับของหลายประเทศ และถือเป็นความหวังหนึ่งของเกษตรกรที่กำลังประสบปัญหาการระบาดของไวรัสใบด่างจุดวงแหวน

